

Az atom felépítésének jobb megértése érdekében folytatott tanulmányaim vezettek ide. Élénken foglalkoztam Albert Einsteinnel és Max Planckkal. Minél jobban megismertem az anyag struktúráit és tervezetét, annál inkább be kellett vallanom, hogy ez a tervezet nem jöhetett létre önmagától, valamilyen rendező elv nélkül. Egyetlen másodperc elegendő lett volna ahhoz, hogy az elektronok behulljanak az atommagba – és minden tönkrement volna. Kérdezem: Ki tartja össze mindezt? Hogyan és miért működik az élet? A biológia válaszai önmagukban túl gyengék számomra.

*Az Ön irodalmi szövegeiben is lecsapódtak ezek a felismerések?*

Akkoriban írtam egy kis filozófiai könyvet, ezzel a címmel: Milyen vagyok én? – kérdezte Isten. Teremtményei válaszolnak: egy madár, egy pillangó, egy felhő, egy kisgyerek. Mindegyik a maga szemszögéből írja le, miért hisz Istenben, és milyennek látja őt.

*Új regényében az egyik fejezet címe: A szeretet ára. Mi a szeretet ára?*

A szabad társadalmakban, például Európában a szeretet nem kerül sokba. Mindenki csinálhatja vagy nem csinálhatja azt, amit akar. Az arab országokban az ember életébe kerülhet a szeretet, ha átlép a vörös vonalon, ha áthágja a nagycsalád, a sária vagy a becsület törvényét. Ezt a vörös vonalat azért húzták meg, hogy fennmaradjon az uralom: mindenki megmarad a maga nagycsaládjában, a maga határai között, ahogyan a juhok a kerítés mögött. Ezeknek a határoknak az a rendeltetésük, hogy megakadályozzák olyan szolidaritás kialakulását, amely megingatja a diktatúrát. Ez a szeretet egyik ára.

*És mi a másik?*

A szeretet megköveteli a megbocsátás képességét, és azt, hogy behunyjuk az egyik szemünket. A szeretet türelmet kíván – türelem nélkül nem szeretet, hanem hangulat. A szeretet megkívánja, hogy önmagunkból adjunk valamit, anélkül hogy elvárniuk érte valamit. Később majd megju-

talmaz minket, de nem szabad megkérdeznünk, mit kapunk ellenszolgáltatásként. A szeretet nem számító. Ezek a képességek nem születnek velünk, hanem meg kell tanulnunk őket: azt, hogy cél nélkül és odaadással szeressünk.

*Miért olyan nehéz békét teremteni Szíriában?*

Ha a Nyugat akarná, 24 órán belül meg tudná akadályozni, hogy az Iszlám Állam dzsihadista bűnözői bármiféle segítséget kapjanak. Szaud-Arábia és a sejkések egyetlen hétig sem tudnak működni a Nyugat nélkül. De a nyugati országok eddig nem törődtek ezzel, mivel állítólag félnek az olajbargától. De ez izléstelen vicc! Mit kezdjenek az olajsejkek a kőolajjal? Igyák meg? Nem. Közösen kell megmentenünk a szír népet, és közösen kell gondoskodnunk arról, hogy elhallgassanak a fegyverek. Akkor a szír menekültek 80%-a hazatérne, mivel a negyven év fölöttieknek kicsi esélyük van Európában arra, hogy munkát találjanak.

*Iróként Ön saját maga is tehet valamit az országáért?*

Minden háború igazi vesztese a gyerekek és a fiatalok. Ezért alapítottam meg barátaimmal egy olyan egyesületet, amely azon fáradozik, hogy támogassa a menekülttáborokban élő gyerekeket és fiatalokat Törökországban, Jordániában és Libanonban. Ezekben 1400 gyereknek viseljük gondját. Ez csepp a tengerben. De végső soron az óceán is sok vízcseppből áll.

**Wolf Südbeck-Baur**

*Rafik Schami 1946-ban, Suheil Fadel néven született Damaszkuszban, s a jelen legsikeresebb német nyelvű írói közé tartozik. A „Rafik Schami” álnév azt jelenti: „A damaszkuszi barát”. 1971-ben legálisan vándorolt ki Németországba, hogy elkerülje a katonai szolgálatot és a cenzúrát. Kémiából doktorált Heidelbergben. Eleinte arabul írt, 1978 óta németül. Root Leeb grafikus a felesége, egy fiúk van.*

**Forrás:** Publik-Forum, 2016/23

## A békítő

### Haroutune Szelimjan kitüntetése

Békeima zajlik a lipcsei Nikolai-kerházban, és ő úgy áll ott, mint szikla a hullámverésben. Jó 1500 ember jött el, a templom hajója és a karzat is sűrűn megtelt. Elöl, az oltártérben áll *Haroutune Szelimjan*, aleppói evangélikus lelkész. 2017. október 9-én szólal fel, különleges évfordulón, mert 1989. október 9-én 70 000 tüntető erőszakmentessége elérte, hogy egyetlen lövés sem dördült el. A döntés napja volt ez.

De *Haroutune Szelimjan*, az erőszakmentesség apostola hamarosan visszatér oda, ahol minden más uralkodik, csak béke nem – Szíriába. Számára nem jön szóba a menekülés: „Szíriában mindenkire szükség van, éppen most”, mondja.

Erő árad ki a fekete göndör hajú férfiből, aki otthon, Aleppóban az örmény-evangélikus gyülekezet lelkésze. „Az utóbbi években gyakran nem volt vízünk, áramunk, és alig volt mit ennünk”, mondja. Gyülekezete most megnyitotta templomát az ország

menekültjei előtt, hogy biztonságot nyújtson nekik: muszlimok, ortodoxok és protestáns keresztények számára egyaránt nyitva áll. „Az ember ember”, mondja *Szelimjan*.

A most 54 éves lelkész Aleppóban született és nőtt föl: „Ez a város mindig is az otthonom volt.” Aleppó sokfélekezetű város. A különböző egyházak képviselői a harcok idején rendszeresen összegyűltek imádkozni. „Éppen Aleppóban létezik a szolidaritás köteleke szunniták és keresztények között”, mondja *Szelimjan*, aki a szíriai örmény-protestáns közösség elnöke is.

*Szelimjan* működési helyének, a Béthel-templomnak a tetejét rakétatalálatok érték: ez azt mutatja, milyen sebezhető a lelkész maga is. Ő azonban, aki itt él családjával, és itt is marad, nem zavartatja magát: „A kardokat ekevasakká alakítani azt jelenti, lépésről lépésre művelni a békét. A békét elő kell készíteni az emberek fejében és szívében”, ma-

gyarázza. És mégis: „Amikor rakéták hullottak ránk, amikor mindenütt vér és pusztulás volt, sokszor kiáltottam így: Istenem, miért hagytál el minket?” Ezt vallotta meg a szászországi *Der Sonntag* c. lap által közölt beszélgetésben.

Drezdában most a *Kardokat ekevasakká!* békeplakettet nyújtotta át neki az *Initiativgruppe 8. Oktober*. „Ő különböző világok vándora, amelyeket ismételen összeköt”, mondja *Harald Bretschneider*, korábbi országos ifjúsági lelkész, a *Kardokat ekevasakká!* kitűző ötletgazdája, a plakett mostani átadója.

*Szelimjan* időközben ismét elindult az életveszélyes útra Szíriába. Bejűrtől tíz órán át utazik taxival a mesterlövészekkel szegélyezett úton, vissza szülővárosába, Aleppóba.

**Bettina Röder**

**Forrás:** Publik-Forum, 2017/20